

KADRIORU
KUNSTIMUUSEU
KADRIORU
KUNSTIMUUSEU
KADRIORU
KUNSTIMUUSEUM
KADRIORU
KUNSTIMUUSEUM

2 [7] 2012

EESTI KUNSTIMUUSEUMI TOIMETISED

PROCEEDINGS OF THE ART MUSEUM OF ESTONIA

Tehniline kunstiajalugu – kunstiajaloo tehnikad?
Technical Art History – Technics of Art History?

2 [7] 2012

EESTI KUNSTIMUUSEMI TOIMETISED

PROCEEDINGS OF THE ART MUSEUM OF ESTONIA

Tehniline kunstiajalugu – kunstiajaloo tehnikad?
Technical Art History – Technics of Art History?

 EESTI KUNSTIMUUSEUM

KADRIORU
KUNSTIMUUSEUM

T A L L I N N 2 0 1 2

Esikaanel: Tundmatu Madalmaade kunstnik. Kaubitsejate templist väljaajamine. U 1570.

Õli puul. Detail. Eesti Kunstimuuseum

On the cover: Unknown Netherlandish artist. Chasing the Traders from the Temple. Ca 1570.

Oil on wood. Detail. Art Museum of Estonia

Ajakirjas avaldatud artiklid ja mistsellid on eelretsenseeritud.

All articles and miscellany published in the journal were peer-reviewed.

Toimetuskolleegium / Editorial Board:

Kristiāna Ābele, PhD (Läti Kunstiakadeemija kunstiajaloo instituut, Riia / Institute of Art History of the Latvian Academy of Art, Riga)

Natalja Bartels, PhD (Venemaa Kunstide Akadeemia kunstiajaloo ja -teooria instituut, Moskva / Research Institute of Theory and History of Arts of the Russian Academy of Arts, Moscow)

Dorothee von Hellermann, PhD (Oxford)

Irmeli Hautamäki, PhD (Helsingi Ülikool ja Jyväskylä Ülikool / University of Helsinki and University of Jyväskylä)

Sirje Helme (Eesti Kunstimuuseum, Tallinn / Art Museum of Estonia, Tallinn)

Ljudmila Markina, PhD (Riiklik Tretjakovi Galerii, Moskva / State Tretyakov Gallery, Moscow)

Piotr Piotrowski, PhD (Adam Mickiewiczi Ülikool, Poznań / Adam Mickiewicz University, Poznań)

Kadi Polli (Eesti Kunstimuuseum – Kadrioru kunstimuuseum, Tallinn / Art Museum of Estonia – Kadriorg Art Museum, Tallinn)

Peatoimetaja / Edidor-in-chief: Tiina-Mall Kreem, PhD

Koostaja / Compiler: Greta Koppel

Keeletoimetaja / Copy editor (Estonian text): Dana Karjatse

Tõlkijad / Translators:

Kadi-Riin Haasma (inglise-eesti / English-Estonian)

Tiina Randviir (eesti-inglise / Estonian-English)

Ingliskeelse teksti toimetaja / Copy editor (English text): Neil Taylor

Kujundus / Graphic design: Mari Kaljuste (makett/design), Tuuli Aule (külgendus/layout)

Eesti Kunstimuuseumi kogusse kuuluvate teoste fotod / Photographs of works in the Art Museum of Estonia collection: Stanislav Stepaško

Trükk / Printed by: Printon

E-raamat / E-book: www.kunstimuuseum.ee

Eesti Kunstimuuseum / Art Museum of Estonia

Weizenbergi 34 / Valge 1, 10127 Tallinn, Eesti / Estonia

www.kunstimuuseum.ee

Tänname / Acknowledgements:

© Väljaandja Eesti Kunstimuuseum – Kadrioru kunstimuuseum 2012

© Published by the Art Museum of Estonia – Kadriorg Art Museum 2012

© Tekstide autorid / Authors of texts

© Fotod lk 62–65, 101 / Photos pp 62–65, 101 KIK-IRPA, Brüssel / Brussels

ISSN 1736-5503

ISBN 978-9949-485-14-7

Sisukord / Contents

Saateks / Foreword	5
--------------------	---

FOOKUSES • IN FOCUS

Greta Koppel

• Sissejuhatus: Vaadates tagasi projektile „Bosch & Bruegel”
ja möeldes jätkuvalt tehnilisele kunstiajalooole	9
• <i>Introduction: Looking back at the project “Bosch & Bruegel”
and still thinking of technical art history</i>	13

Erma Hermens, Jørgen Wadum, Matthijs Ilsink, Krista Kodres

• Mis on tehniline kunstiajalugu? Intervjuu ja sekkuvad häälid	17
• <i>What is technical art history? An interview with voices interacting</i>	29

ARTIKLID • ARTICLES

Ari Tanhuanpää

• Kas me tegeleme detailide või laikudega?
Kriitiline pilguheit tehnilisele kunstiajalooole	43
• <i>Are we dealing with details or patches?
Technical art history from a critical viewpoint</i>	52

Greta Koppel

• Vähe nimesid, palju käsi. 16. sajandi Madalmaade anonüümsest
boschlikust kunstist nelja kaubitsejate-maali näitel	69
• <i>Few names, many hands. 16th century anonymous Netherlandish
Bosch-like art on the basis of four paintings depicting traders</i>	82

Piotr Borusowski

• Tehnilised uuringud ja päritolu selgitamine
Albrecht von Sebischi (1685–1748) joonistuste kogu rekonstruktsioonis	107
• <i>Technical examination and provenance research in the reconstruction of the
drawing collection of Albrecht von Seisch (1685–1748)</i>	116

MISTSELLID • MISCELLANIES

Hilkka Hiiop, Merike Kallas

- „Simsoni ja Deliila” lugu tehniline kunstiajaloo aspektist 135
- *The story of “Samson and Delilah” from the aspect of technical art history* 145

Merike Kurisoo, Isabel Aaso-Zahradníkova

- Kivist kuningas Kanut. Tallinna Kanuti gildi maja hiliskeskaegsest pühakureljeefist ja selle tehnilikatest uuringutest 163
- *The Stone King Canute. Late medieval stone relief from St Canute’s Guild Hall in Tallinn and its technical investigations* 173

Greta Koppel

- „Kahe munga” tuvastamine. Kunstiteos kui asitõend 193
- *Identifying the “Two Monks”. Work of art as a body of evidence* 200

RAPORT • REPORT

Wietske Donkersloot

- Rembrandti andmebaas. Institutsioonidevaheline kunstiajalooliste, tehniliste ja konserveerimist puudutavate dokumentide varamu 213
- *The Rembrandt Database. An inter-institutional research resource for art-historical, technical and conservation documentation* 218

Kadi Polli, Hilkka Hiiop

- „Maalide kopeerimine, kordamine ja jälgjendamine 15.–18. sajandil”. Rahvusvaheline konverents Taani Rahvusgaleriis (21.–22. mai 2012) 225
- “*Copying, Replicating & Emulating Paintings in the 15th–18th Century*”. International conference at the National Gallery of Denmark (21–22 May 2012) 229

Autorid / Authors

233

Saateks

Käesolev Eesti Kunstimuuseumi toimetiste erinumber on kasvanud välja Kadrioru kunstimuuseumi initsieeritud rahvusvahelisest uurimis- ja näituseprojektist „Bosch & Bruegel. Ühe maali neli jälg“ (2010–2013). Tösin töö, mis projekti ette valmistades ja läbi viies ära tehti, pälvis tähelepanu nii teadusringkondades kui ka laiemana avalikkuse hulgas Eestis ja väljaspool ning tõi Eesti Kunstimuuseumisse väärikaid auhindu. Neist esiletõstmist väärivad siinkohal kaks, esiteks – Eesti Kultuuriministeeriumi muuseumite aastapreemia projekti idee autorile Greta Koppelile uurimisprojekti algatamise ja kureerimise eest ning Hilkka Hiiopile kui parimale konserveerimisteaduse tulemusi tutvustavale konservaatorile, teiseks – Eesti Kunstiteadlaste Ühingu aastapreemia Greta Koppelile ja Hilkka Hiiopile „Bosch & Bruegeli“ uuendusliku uurimisprojekti ja näituse eest.

Kõige olulisem „Bosch & Bruegeli“ projekti juures on aga asjaolu, et see tõi Eesti kunstiteadusesse mõiste „tehniline kunstiajalugu“ ning süvendas diskussiooni selliste küsimustele üle nagu: milline tähtsus on kunstiteoste hindamisel nende tehnilikatel uuringutel, milliste kunstiteoste puhul tuleks tehnilisi uuringuid rakendada, millised on tehnilised võimalused kunsti ühiskonnale mõistetavamaks muutmisel jne. Loomulikult ei sündinud see aga üleöö ja tühjale kohale. Kunstiteoste materiaalse poole uurimise ja tutvustamisega on Eesti kunstiteadlased-konservaatorid koostöös Ida ja Lääne kolleegidega tegelenud juba aastakümneid, ent mitte kunagi varem pole see olnud nii aktuaalne kui praegu. Täistuvad ju tänapäeval uurimise tehnilised vahendid ja uurimustulemusi koondavad andmebaasid iga päevaga ning interdistsiplinaarsusest on saanud nähtuse või objekti mõistmisel võtmesöna.

See on ka põhjas, miks kunstimuuseum ei ole „Bosch & Bruegel“ projekti loorberitele puhkama jäänud, vaid on otsustanud minna edasi ning avaldada tehnilikunstiajalugu üldiselt ning kunstiteoste tehnilik poolt konkreetselt puudutavaid käsitlusi. Uskudes, et neid ei vaja mitte üksnes kunsti- ja konserveerimisteaduse üliõpilased, vaid ka end uusimate kunstiteoste uurimissuundadega pidevalt kursis hoida püüdvad kolleegid, kunstikogujad ja -publik, samuti tehniliste professioonide esindajad.

Tiina-Mall Kreem
peatoimetaja

Foreword

The current special issue of the “Proceedings of the Art Museum of Estonia” grew out of the international research and exhibition project “Tracing Bosch & Bruegel. Four Paintings Magnified” (2010–2013), initiated by the Kadriorg Art Museum. The serious work done in preparing and carrying out the project attracted attention in academic circles as well as amongst wider audiences, both in Estonia and abroad. It brought several prestigious awards to the Art Museum of Estonia. Two of them in particular should be noted: the first, the annual museum award issued by the Estonian Ministry of Culture was given both to the author of the idea, Greta Koppel, for initiating and curating the research project, and also to Hilkka Hiiop as the best conservator for exhibiting the results of the conservation science research. The second one, the annual award issued by the Estonian Society of Art Historians, was given to the above-mentioned two people for the innovative “Bosch & Bruegel” research project and the exhibition.

The most significant fact in the “Bosch & Bruegel” project, however, is that it introduced the term “technical art history” into Estonian art history. It also intensified discussion about questions, such as: How important is technical research in evaluating artworks? For which artworks should technical investigations be used? How can technological possibilities make art more understandable to society? The project was naturally not born overnight and it did not come out of thin air. Estonian art historians and conservators, together with their colleagues in the East and in the West, have been investigating and introducing the material side of artworks for decades, although it has never been as topical as it is now. Today, after all, the technical means of investigation and databases with research results continue to improve all the time, and interdisciplinarity has become the key word in understanding each phenomenon and object.

This is also the reason why the museum is not resting on the laurels of its “Bosch & Bruegel” project. It has decided to proceed and publish on technical art history in general and technical aspects of artworks individually. We believe that this is necessary not only for the students of art history and conservation, but also for colleagues who wish to keep up with the newest art research trends, for art collectors and for the public, plus representatives of technical professions.

Tiina-Mall Kreem
Editor-in-Chief

Autorid

Authors

Isabel Aaso-Zahradníkova (1974) on õppinud skulptuuri Eesti Kunstiakadeemias ning skulptuuride restaureerimist-konserveerimist Antwerpeni Kuninglikus Kaunite Kunstide Akadeemias ja Praha Kaunite Kunstide Akadeemias, mille lõpetas magistrikraadiga. 2002. aastast töötab Isabel Aaso-Zahradníkova Eesti Kunstimuuseumis skulptuuride konservaator-restauraatorina, 2008. aastast ka Eesti Kunstimuuseumi restaureerimisosakonna juhatajana. 2003. aastast on ta Eesti Kunstiakadeemia skulptuuride konserveerimise stuudio juhataja.

Isabel Aaso-Zahradníkova on teinud rakenduslikke uuringuid terrakotast kunstiteoste puhastamise kohta laser-tehnoloogia abil ning kirjutanud sel teemal teoreetilise töö. Ta on osalenud mitmetel täienduskursustel ja suurtes projektides, näiteks Prahas läbi viidud Zbynícká Madonna konserveerimine ja restaureerimine (2001–2002) ning Eesti Tartu Jaani kiriku terrakota skulptuuridest koopiate valmistamine (2002–2012). Ta on pidanud skulptuuride konserveerimise-restaureerimise teemalisi ettekandeid ning kujundanud skulptuurinäitusi. Juta Kivimäe kureeritud ja Isabel Aaso-Zahradníkova kujundatud näitus „Ülo Ōun. Kunstnik katkeval avastusrajal” Kumu kunstimuuseumis pälvis 2010. aastal Eesti Kunstiteadlaste Ühingu aastapreemia.

Isabel Aaso-Zahradníkova on Eesti Konservaatorite Ühingu ja Eesti Muinsuskaitseameti kunstimälestiste ekspertnõukogu liige.

Isabel Aaso-Zahradníkova (1974) studied sculpture at the Estonian Academy of Arts and the restoration-conservation of sculptures at the Antwerp Royal Academy of Fine Arts and the Academy of Fine Arts in Prague, where she graduated with an MA degree.

From 2002, Isabel Aaso-Zahradníkova has been working at the Art Museum of Estonia as a conservator-restorer of sculptures, and from 2008 as the head of the restoration department. From 2003 she has been managing the studio of sculpture conservation at the Art Museum of Estonia.

Isabel Aaso-Zahradníkova has carried out research on cleaning terracotta artworks by means of laser technology, and has written about it. She has participated in various courses and large-scale projects, e.g. conservation and restoration of Zbynícká Madonna in Prague (2001–2002) and making copies of the terracotta figures in St John's Church in Tartu, Estonia (2002–2012). She has lectured on the topic of conserving and restoring sculptures and designed sculpture exhibitions. The exhibition curated by Juta Kivimäe and designed by Isabel Aaso-Zahradníkova, “Ülo Ōun. Artist Interrupted” in the Kumu Art Museum received the annual award of the Estonian Society of Art Historians in 2010.

Isabel Aaso-Zahradníkova is member of the Society of Estonian Conservators and of the expert council on preservation of the monuments of the Estonian National Heritage Board.

Piotr Borusowski (1980) on lõpetanud Varssavi Ülikooli juristina ja kunstiajaloolasena (2006) ning kaitsnud magistritöö Leonaert Bramerist (1596–1674). 2005. aastast töötab ta Varssavi Rahvusmuuseumi graafikaosakonnas, 2009. aastast kuraatori assistendina ning vastutab enne 19. sajandit valminud Madalmaade, flaami ja saksa joonistuste eest. Samas valmistab ta kahe 18. sajandil Albrecht von Sebischile kuulunud joonistustealbumi („Desseins originaux“) virtuaalset rekonstruktsiooni ning juhendab vanade meistrite joonistuste veebikataloogi koostamist.

Piotr Borusowski on korraldada näitusi ja koostanud katalooge, näiteks „Rembrandt. Graafika ja joonistused Poola kogudest“ (2006), „Nero kuldne maja“ (2008), „Le siècle français. 18. sajandi prantsuse maalid ja joonistused Poola kogudest“ (2009). Lisaks on ta kirjutanud mitmeid artikleid, näiteks „Piiludes läbi lukuaugu: Leonaert Brameri perspektiefkas“ (ajakirjas Bulletin du Musée National de Varsovie), „„Dessins originaux““. 18. sajandi joonistuste kollektsoon Varssavi Rahvusmuuseumis. Uurimise seis ja perspektiiv“ (kogumikus „Miedzy Wrocławiem a Lwowem. Sztuka na Śląsku, w Małopolsce i na Rusi Koronnej w czasach nowożytnych“).

Piotr Borusowski (1980) graduated from the Warsaw University in Law and Art History (2006) and completed his MA thesis about Leonaert Bramer (1596–1674). Since 2005, he has been working at the Print Room of the National Museum in Warsaw, from 2009 as an assistant curator, responsible for the Dutch, Flemish, and German drawings before the 19th century. He is also preparing a virtual reconstruction of two 18th-century albums with drawings (“Desseins originaux”) from the collection of Albrecht von Sebisch and supervises the preparation of the online catalogue of old master drawings.

Piotr Borusowski has organized exhibitions and compiled catalogues, e.g. “Rembrandt. Prints and Drawings from Polish Collections” (2006), “Nero’s Golden House” (2008), “Le siècle français. 18th Century French Paintings and Drawings from Polish Collections” (2009). He is also the author of several articles, e.g. “Peeping through the keyhole: Leonaert Bramer’s perspektiefkas” (published in journal “Bulletin du Musée National de Varsovie”), “„Dessins Originaux“. An 18th century collection of drawings at the National Museum in Warsaw. State and prospects of research” (in the collection “Miedzy Wrocławiem a Lwowem. Sztuka na Śląsku, w Małopolsce i na Rusi Koronnej w czasach nowożytnych”).

Wietske Donkersloot (1976) lõpetas Hollandi Leideni Ülikooli ajaloolase ja kunstiajaloolasena. Töötas aastatel 2001–2007 rahvusvahelise Madalmaade kunsti kuraatorite organisatsiooni (CODART) koordinaatorina ning aastatel 2007–2008 veeblehe projektjuhina. 2008. aastal liitus ta Andrew W. Mellon stipendiaadina Rembrandti andmebaasi töögruppiga Hollandi Riikliku Kunstiajaloo Arhiivil (RKD) ja Haagi Kuninglikus Maaligaleriis Mauritshuis. 2009. aastal sai Donkerslootist projekti juht ja RKD tehniline dokumentatsiooni osakonna koordinaator. Donkersloot on ICOM-CC dokumentatsiooni töörühma aseesimees.

Wietske Donkersloot (1976) graduated as a historian and art historian from Leiden University, The Netherlands. Donkersloot worked for the International Council for Curators of Dutch and Flemish Art (CODART) as a senior associate from 2001 to 2007 and as manager of the website project from 2007 to 2008. In 2008 she joined the Netherlands Institute for Art History (RKD) and the Royal Picture Gallery Mauritshuis in The Hague as Andrew W. Mellon Fellow for the Rembrandt Database. In 2009, she became the manager of the project and coordinator of the Technical Documentation Department of the RKD. Again Donkersloot is Assistant Chair of the ICOM-CC Working Group Documentation.

Hilkka Hiiop (1974) on lõpetanud kunstiajaloo bakalaureuseõppe Tartu Ülikoolis ja restaureerimise magistriõppe Eesti Kunstiakadeemias. Detsembris 2012 kaitseb ta Eesti Kunstiakadeemia muinsuskaitse ja restaureerimise osakonnas doktorikraadi teemal „Nüüdiskunst muuseumis: kuidas säilitada mittesäilivat?“. 2003. aastast töötab Hilkka Hiiop Eesti Kunstiakadeemia kunstimälestiste konserveerimise õppesuuna juhi ja lektorina, 2006. aastast Eesti Kunstimuuseumi kaasaegse kunsti konservaatorina.

Ta on töötanud ja täiendanud end mitmetes Euroopa konserveerimiskeskustes, näiteks Berliini Maaligaleriis (1999) ja konserveerimisstuudios ARR Amsterdamis (1999–2002). Samuti on ta töötanud Roomas seinamaalingute konservaatorina (2004–2009); tähtsamad tööd: Santa Maria Antiqua kiriku maalingud Forum Romanumil (6–9. saj), Domus Aurea (1. saj) ja San Pietro kiriku maalingud Tuscanias (11–12. saj).

Hilkka Hiiopi peamine uurimissuund on kaasaegse kunsti säilitamise metoodika, millele keskendub ka tema doktoritöö. Teine tegevusvaldkond on kunstiteoste tehnilised analüüsides, mille raames on ta läbi viinud uuringud Valjala kirikus (13. saj) ning Napoli koolkonna meistri Andrea Vaccaro ringi maali „Simson ja Deliila“ (Eesti Kunstimuuseumi Kadrioru kunstimuuseum, 17. sajand) teadusuuringud. Hilkka Hiiop on kureerinud ka mitmeid konserveerimis-temaatilisi näitusi ning töötanud välja oma eriala populariseerivaid multimeediumi lahendusi ja teinud erialaga seotud kodulehti, näiteks rahvusvahelise haardega näitusel „Bosch & Bruegel. Ühe maali neli jälg“. Lisaks on Hilkka Hiiop loonud andmebaase ning osalenud mitmete Eesti kirikute ja mõisate siseviimistlusuringutes ja maalingute restaureerimisel.

Hilkka Hiiop on Eesti Konservaatorite Ühingu juhatuse, Eesti Kunstiakadeemia muinsuskaitse ja restaureerimise osakonna magistrinõukogu ning Muinsuskaitse aastaraamatu toimetuskollegiumi liige. 2011. aastal pälvis Hilkka Hiiop kultuuriministeeriumi aasta konservaatori tiitli.

Hilkka Hiiop (1974) received a BA in art history at the University of Tartu and an MA degree in restoration at the Estonian Academy of Arts. She will defend her PhD theses “Contemporary Art in the Museum: How to Preserve the Ephemeral?” in the Department of Cultural Heritage and Conservation at the Estonian Academy of Arts in December 2012. From 2003, Hilkka Hiiop has been working as a lecturer and coordinator of the conservation branch at the Estonian Academy of Arts, and from 2006 as a conservator of contemporary art at the Art Museum of Estonia.

She has studied and worked in several European conservation centres, e.g. at the Gemäldegalerie in Berlin (1999) and at the conservation studio ARR in Amsterdam (1999–2002). She also worked as a conservator of murals in Rome (2004–2009); her important works include: two

paintings in the Church of Santa Maria Antiqua in Forum Romanum (6th–9th century), Domus Aurea (1st century) and paintings in the Church of San Pietro in Tuscany (11th–12th century).

Hilkka Hiiop's main area of research is the methodology of preserving contemporary art, which is also the topic of her PhD. Another area is the technical analysis of artworks; she has carried out investigations in Valjala Church (13th century) and of the painting "Samson and Delilah" (Kadriorg Art Museum, 17th century) by Andrea Vaccaro's circle of the Naples school. She has curated several conservation-related exhibitions, worked out various multimedia solutions to promote her speciality and produced relevant homepages, for example at the international exhibition "Tracing Bosch & Bruegel. Four Paintings Magnified". Hilkka Hiiop has additionally created databases and participated in several investigations of interior finishing and in restoring paintings in Estonian churches and manor houses.

Hilkka Hiiop is a board member of the Society of Estonian Conservators, member of the MA council in the Department of Cultural Heritage and Conservation at the Estonian Academy of Arts, and of the editorial board of the Yearbook of the Heritage Board. In 2011 Hilkka Hiiop received the award of Conservator of the Year issued by the Ministry of Culture.

Merike Kallas (1969) on Eesti Kunstiakadeemia restaureerimise eriala magister. 2006. aastast töötab ta Eesti Kunstiakadeemias loengu- ja tunniandjana ning maalikonserveerimise stuudio juhatajana.

Merike Kallas on osalenud nii tahvel- kui ka seinamaalide uurimis- ja konserveerimisprojektides ning praktiseerinud Hollandis Haagis (maaliuuringute- ja restaureerimise ateljee ARRS) ja Roomas Domus Aurea (1. saj) freskode konserveerimisel. Magistritöö „„Simson ja Deliila”. Andrea Vaccaro ring, 17. saj. Õli lõuendil. Teaduslikud uuringud ning konserveerimine-restaureerimine” (2011) raames osales ta maali konserveerimist ja uuringuid kajastavas näituseprojektis ning on ühtlasi näituse kataloogi üks autoritest.

Merike Kallas (1969) has an MA in restoration at the Estonian Academy of Arts. Since 2006 she has been working as a lecturer and head of the painting restoration studio at the Estonian Academy of Arts.

Merike Kallas has participated in projects dealing with researching and conserving both panel paintings and murals. She has practised in the Hague in Holland (ARRS, studio of researching and restoring paintings) and in restoring frescoes in Domus Aurea (1st century) in Rome. In the framework of her MA thesis "Samson and Delilah". Circle of Andrea Vaccaro, 17th century. Oil on canvas. Scientific Investigation and Conservation-Restoration" (2011), she participated in the exhibition project about the conservation and research of the painting, and is one of the authors of the exhibition catalogue.

Greta Koppel (1978) on õppinud kunstiteadust ja kaitsnud 2007. aastal magistrikraadi Eesti Kunstiakadeemias. 2008. aastast on ta Eesti Kunstiakadeemia doktorant. Eesti Kunstimuuseum on ta töötanud alates 2002. aastast, algul Niguliste muuseumi ja alates 2007. aastast Kadrioru Kunstimuuseumi Madalmaade kunsti kogu kuraatorina. Ta on pidanud Euroopa vanema kunsti teemalisi loenguid Eesti Kunstiakadeemias ning Balti filmi- ja meediakoolis.

Greta Koppeli uurimistöö keskmes on 16–18. sajandi Madalmaade kunst ning selle kunstiajalooline retseptsioon; autorsuse ja originaalsuse mõiste, kunstiajaloolised vääruskategooriad ja nende tähinduse muutumine ajas. Ta on korraldanud Madalmaade kunsti näitusi ja avaldanud mitmeid teaduslikke artikleid. Ta on raamatu „Madalmaade kunst Kadri-oru kunstimuuseumis. The Art of the Low Countries at the Kadriorg Art Museum” (2012) koostaja ja maalikataloogi autor. Ta on rahvusvahelise tehnilise kunstiajaloo alase koostööprojekti „Bosch & Bruegel. Ühe maali neli jälg“ kuraator ja koordineerija ning pälvinud selle eest mitmeid auhindu: Eesti Kultuuriministeeriumi Muuseumide aastaauhinna peapreemia teadustöö vallas ning koos Hilkka Hiiopaga Eesti Kunstiteadlaste Ühingu aastaauhinna (2011).

Ta on Eesti Kunstiteadlaste Ühingu ja rahvusvahelise Madalmaade kunsti kuraatorite organisatsiooni (CODART) liige.

Greta Koppel (1978) studied art history and in 2007 defended her MA at the Estonian Academy of Arts. From 2008 she has been a PhD student at the Estonian Academy of Arts. She has been working at the Art Museum of Estonia since 2002, at first in Niguliste Museum (St Nicholas Church) and since 2007 as curator of the Netherlandish art collection of the Kadriorg Art Museum. She has lectured on old European art at the Academy and the Baltic Film and Media School.

Greta Koppel's research focuses on 16th–18th century Netherlandish art and its art-historical reception; the concept of authorship and the original, art-historical value criteria and their changing meaning. She has organised exhibitions of Netherlandish art and published several articles. She is the compiler and author of the painting catalogue of the book “Madalmaade kunst Kadrioru kunstimuuseumis. The Art of the Low Countries at the Kadriorg Art Museum” (2012). Koppel is the curator and coordinator of the international technical art-historical cooperation project “Tracing Bosch & Bruegel. Four Paintings Magnified”, for which she received several awards: the main annual museum research award of the Estonian Ministry of Culture and, together with Hilkka Hiiop, the annual award of the Society of Estonian Art Historians (2011).

She is a member of the Society of Estonian Art Historians and of the international network for curators of art from the Low Countries (CODART).

Merike Kurisoo (1977) on õppinud Eesti Kunstiakadeemias kunstiteadust ja omandanud magistrikraadi Tartu Ülikoolis. Ta on Tallinna Ülikooli ajaloo instituudi doktorant ja kunstiajaloolektor. Alates 2001. aastast on ta Eesti Kunstimuuseumi Niguliste muuseumi kuraator. Merike Kurisoo uurimistöö keskendub kesk- ja varauusaegsele kirikukunstile. Tema doktoritöö käsiteeb katoliikliku kirikuruumi ja kirikuinventari kasutus- ja tähendusküsimusi reformatsoonijärgsel Liivimaal 16.–17. sajandil. Ta on avaldanud monograafia Eesti keskaegsetest ristimiskividest – „Ristimise läte. Ristimiskivid keskaegsel Liivimaal“ (2009) – ning kirjutanud mitmeid artikleid kirikuinventarist ja pühakukultusest kesk- ja varauusaegsel Liivimaal.

Ta on Eesti Kunstiteadlaste Ühingu juhatuse, Eesti Kunstimuuseumi teadusnõukogu, Madalmaade kunstile spetsialiseerunud kuraatorite organisatsiooni CODART ja Tallinna Ülikooli keskaja keskuse liige.

Merike Kurisoo (1977) studied art history at the Estonian Academy of Arts and was awarded an MA at the University of Tartu. She is currently doing her PhD at the Institute of History of the Tallinn University and lectures in art history. Since 2001 she is a curator of the Niguliste Museum (St Nicholas Church).

Merike Kurisoo's research focuses on medieval and early modern age church art. Her PhD examines the use and re-use of medieval Catholic church interiors and furnishings in post-Reformation Livonia in the 16th–17th century. She has published a monograph about medieval baptismal fonts – “Medieval Baptismal Fonts in Livonia” (2009), and written several articles about church interiors and furnishings and the cult of saints in medieval and early modern age Livonia.

She is a member of the board of the Society of Estonian Art Historians, the research council of the Art Museum of Estonia, the organisation CODART specialising in Netherlandish art, and the Centre for Medieval Studies at Tallinn University.

Kadi Polli (1973) on õppinud kunstiajalugu Tartu Ülikoolis, Kieli Christian Alberti Ülikoolis ja Eesti Kunstiakadeemias ning kaitsnud viimase juures 2002. aastal magistriväitekirja. Praegu on ta Tartu Ülikooli doktorant. Ta on töötanud Eesti Kunstimuuseumi Mikkeli muuseumi ja Kadrioru kunstimuuseumi maalikogu kuraatorina, 2002. aastast mõlema muuseumi direktorina.

Kadi Polli peamine uurimisvaldkond on Lääne-Euroopa kunsti mõju Baltimaade kunsti lielu arengule 18.–19. sajandil. Ta on kureerinud Eestis rahvusvahelisi Euroopa vanema kunsti näitusi, nt „Šveitsi muusa. Angelika Kauffmann 1741–1807” (2004) ja „Igatsedes mägesid. veitsi maaistikud Balti kunstis” (2008), avaldanud teadusartikleid ning olnud mitme kataloogi ja kogumiku, nt kogumike „Alma Mater Tartuensis. Tartu Ülikool ja tema arhitekt Johann Wilhelm Krause” (2003) ja „Kadriorg. Lossi lugu” (2010) kaasautor.

Kadi Polli on Eesti Kunstimuuseumi – Kadrioru kunstimuuseumi rahvusvahelise tehniline kunstiajaloo alase koostööprojekti „Bosch & Bruegel. Ühe maali neli jälg” liige ja pälvinud Eesti Kultuuriministeeriumi muuseumide aastaauhinna peapreemia näituste turustamise alal. Ta on olnud Eesti Kunstiteadlaste Ühingu juhatuse liige.

Kadi Polli (1973) studied art history at the University of Tartu, at Kiel Christian Albert University and at the Estonian Academy of Arts where she defended her MA thesis in 2002. She is currently doing her PhD at the University of Tartu. She has worked as a curator of the painting collection at the Mikkel Museum and at Kadriorg Art Museum. Since 2002 she has been the director of both museums.

Kadi Polli's main research field is the impact of West-European art on the development of Baltic art life in the 18th–19th century. She has curated international exhibitions in Estonia about older European art, e.g. “The Swiss Muse. Angelika Kauffmann 1741–1807” (2004) and “Yearning for the Mountains. Swiss Landscapes in the Baltic Art” (2008). She has published research articles and co-authored various catalogues and collections, e.g. “Alma Mater Tartuensis. University of Tartu and its architect Johann Wilhelm Krause” (2003) and “Kadriorg. The Palace and Its Story” (2010).

In 2011–2012 Kadi Polli belonged to the Kadriorg Art Museum's workgroup of the international technical art-historical cooperation project “Tracing Bosch & Bruegel. Four Paintings

Magnified". Kadi Polli is member of the Society of Estonian Art Historians and various international organisations (CODART, ICROM).

Ari Tanhuanpää (1960) on õppinud kunsti Soomes Kankaanpää Kunstikoolis aastatel 1977–1980 ning Helsingis Kunsti- ja Disainikõrgkoolis aastatel 1980–1984. 1993. aastal lõpetas ta Vantaa Kunsti- ja Disainiinstituudi maalkonservaatorina ning aastatel 1996–1997 praktiseeris ta Brüsselis Kuninglikus Kultuuripärandi Instituudis KIK-IRPA. Magistrikraadi kunstiajaloo osmandas Tanhuanpää Jyväskylä Ülikoolis, kus jätkab doktorantuuris. Tema diplomitöö käsitteb Madalmaade 17. sajandi kunsti ning konserveerimise ja tehnilise kunstiajaloo teoriat ja filosoofiat.

1997. aastast töötab Tanhuanpää konservaatorina Soome rahvusgalerii konserveerimisosakonnas, ta on vanemkonservaator ja kunstiajaloolane.

Tanhuanpää on pidanud mitmeid ettekandeid, millest viimased on „Konserveerimine kui esitlemine” Jyväskylä Ülikoolis toimunud kunstiajalookonverentsil „Mind and Matter – Nordik 2009” ning „Konserveerimine kui tähenduse loomine 17. sajandi Madalmaade kuns-tis” Londoni Kuningliku Kunstiakadeemia sümposionil „Conservation: Principles, Dilemmas and Uncomfortable Truths”.

Tanhuanpää uuemad artiklid on: „Piiride tömbamine – konserveerimine kui tähenduse loomine” (kogumikus „Mind and Matter – Selected Papers of Nordik 2009. Conference for Art Historians”) ning „Lahenduseta pildid” (teoses „Jorma Puranen: Shadows and Reflections”).

Ari Tanhuanpää (1960), senior conservator and art historian. He has worked as a conservator of paintings at the Finnish National Gallery Conservation Department since 1997. He studied fine arts at the Kankaanpää School of Art (Finland) from 1977 to 1980 and at the University of Arts and Design, Helsinki, from 1980 to 1984. He graduated as conservator of paintings from the Vantaa Institute of Arts and Crafts in 1993. He was an Intern at the Royal Institute of Artistic Heritage KIK-IRPA, Brussels from 1996 to 1997 and got his MA in art history from the University of Jyväskylä (Finland). His doctoral thesis at the University of Jyväskylä concerns Dutch 17th century art and theory and its links to the philosophy of conservation and technical art history.

Recent conference papers: “Conservation as Representation”, delivered at the Mind and Matter – Nordik 2009 Conference for Art Historians, University of Jyväskylä; “Conservation as Meaning-Making in 17th Century Dutch Art”, delivered at the symposium “Conservation: Principles, Dilemmas and Uncomfortable Truths”, Royal Academy of Arts, London, 2009.

Recent articles: “Drawing Boundaries – Conservation as Meaning-Making” (in: “Mind and Matter – Selected Papers of Nordik 2009. Conference for Art Historians”) and “Undecidable Images” (in: “Jorma Puranen: Shadows and Reflections”).

Varem ilmunud
Published before

Eesti Kunstimuuseumi toimetised 1. Meistriteoste lummus. Koopia 19. sajandil. Kadrioru kunstimuuseum. Kevadkonverents 2006. Tallinn: Eesti Kunstimuuseum, 2007 = *Schriften des Estnischen Kunstmuseums 1. Im Bann der Meisterwerke. Die Kopie im 19. Jahrhundert.* Kunstmuseum Kadriorg. Frühjahrstagung 2006. Tallinn: Estnisches Kunstmuseum, 2007.

Eesti Kunstimuuseumi toimetised 2. Vene valitsejate portreed. Kadrioru kunstimuuseum. Kevadkonverents 2007. Tallinn: Eesti Kunstimuuseum, 2008 = *Proceedings of the Art Museum of Estonia 2. Portraits of Russian Tsars.* Kadriorg Art Museum. Spring Conference 2007. Tallinn: Art Museum of Estonia, 2008.

Eesti Kunstimuuseumi toimetised 3. Ühest sajandist teise. Kristjan ja Paul Raud. Kumu kunstimuuseum. Sügis konverents 2006. Tallinn: Eesti Kunstimuuseum, 2008 = *Proceedings of the Art Museum of Estonia 3. From One Century to the Next. Kristjan and Paul Raud.* Kumu Art Museum. Autumn Conference 2006. Tallinn: Art Museum of Estonia, 2008.

Eesti Kunstimuuseumi toimetised 4. Erinevad modernismid, erinevad avangardid. Kesk- ja Ida-Euroopa kunstiprobleemid pärast Teist maailmasõda. Kumu kunstimuuseum. Sügis konverents 2007. Tallinn: Eesti Kunstimuuseum, 2009 = *Proceedings of the Art Museum of Estonia 4. Different Modernisms, Different Avant-Gardes. Problems in Central and Eastern European Art after World War II.* Kumu Art Museum. Autumn Conference 2007. Tallinn: Art Museum of Estonia, 2009.

Eesti Kunstimuuseumi toimetised 5. Šveitsi maastikud Balti valgustusaja kunstis. Kadrioru kunstimuuseum. Kevadkonverents 2008. Tallinn: Eesti Kunstimuuseum, 2009 = *Schriften des Estnischen Kunstmuseums 5. Schweizer Landschaften in der baltischen Kunst.* Kunstmuseum Kadriorg. Frühjahrstagung 2008. Tallinn: Estnisches Kunstmuseum, 2009

Eesti Kunstimuuseumi toimetised 1[6]. Balti biidermeier. Panoraame ja lähivaatlusi. Kadrioru kunstimuuseum. Tallinn: Eesti Kunstimuuseum, 2011 = *Proceedings of the Art Museum of Estonia 1[6]. Baltic Biedermeier. Panorams and Introspections.* Kadriorg Art Museum. Tallinn: Art Museum of Estonia, 2011.